

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

HØRINGSSVAR

Vedtatt i Bergen kirkelige fellesråd 29.april 2015

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Det vises til Kirkerådets høringsnotat *Veivalg for fremtidig kirkeordning*. Bergen kirkelige fellesråd takker for anledningen til å uttale seg og oversender vedlagte dokument som svar på høringen.

Opplysninger om høringsinstansen:

Navn på fellesråd: Bergen Kirkelige Fellesråd, (BKF),

Adresse: Vestre Strømkaien 7, 5008 Bergen.

Kontaktperson: Kjell Bertel Nyland, kbn@bergen.kirken.no

25 stemmeberettigede deltok i møtet. EV i våre svar betyr enstemmig vedtatt.

1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Svar:

JA (24 for – 1 mot)

- For å virkeliggjøre ønsket om en sterk lokal kirke med stor handlefrihet, selvstyre og reell medbestemmelse, må et samlet og helhetlig arbeidsgiveransvar plasseres på et nivå nær soknene. Det er stor forskjell på fjernstyring via delegasjon og reelt selvstyre.
- Derfor må det opprettes et nytt, robust fellesråd på regionalt nivå, tilsvarende en ny kommunestruktur, for utøvelse av arbeidsgiveransvar for ALLE tilsatte i kirken innenfor sitt område, og for profesjonell ivaretagelse gravferdsforvaltningen, kirkebyggene og for øvrig det som hører inn under Kirkelovens §14.
- Soknet som kirkens grunnenhet tilsier at Kirkeloven må inneholde en bestemmelse om at soknet skal være en selvstendig, juridisk enhet.
- Vi mener for øvrig at så lenge kirkens økonomi først og fremst kommer fra kommunale bevilgninger, er samspillet mellom fellesrådet og kommunen helt avgjørende.

Derfor trenger vi et representativt og profesjonelt organ som taler kirkens sak direkte til kommunens politikere.

Det handler om nærhet, relasjon og god kommunikasjon.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar:

JA (24 for – 1 mot)

Dersom den offentlige finansieringen av kirken faller bort, eller blir vesentlig redusert, vil folkekirken endre karakter og det er tvilsomt om en vil kunne fortsette som en landsdekkende folkekirke.

Kirkerådets argumentasjon om en kort rammelov kan imidlertid gjøre det problematisk å opprettholde Kirkelovens §15 og dens økonomiske forpliktelse overfor kommunene. Vi trenger en egen kirkelov som forplikter det offentliges økonomiske ansvar over for Den norske kirkes særlige stilling, jfr Grunnlovens §16.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar: (EV)

Alternative finansieringsordninger bør ikke nevnes.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar: (22 for – 3 mot)

Dersom det opprettes nye, sterke fellesråd parallelt med en ny kommunestruktur, vil en kunne redusere dagens 430 fellesråd til pluss/minus 150. Dersom arbeidsgiveransvaret legges til det nye fellesrådet, vil en i prinsippet kunne begrense seg til tre nivåer i kirken: Kirkemøte – Fellesråd – Menighetsråd.

Vi vurderer det likevel slik at det er *hensiktsmessig* å opprettholde bispedømmerådet som valgt, demokratisk organ. Aktuelle oppgaver for bispedømmerådet kan være: strategisk arbeid i bispedømmet, fordeling av statlige ressurser, rådgivende organ for biskopen, rekruttere til Kirkemøtet, drøfte saker som skal til Kirkemøtet og følge opp saker fra Kirkemøtet, tilsetting av medarbeidere som ikke har soknet som arbeidssted.

Det bør likevel gjennomtenkes om det finnes måter å rekruttere til Kirkemøtet på som i større grad enn i dag fanger opp helheten i den lokale, kirkelige struktur. Jfr svar på spørsmål 20.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar: (EV)

Soknene må fortrinnsvis være store nok til at det kan etableres stabsfelleskap med sin egen daglige leder. Alternativt må ordningen være fleksibel nok til at det kan etableres stabssamarbeid på tvers av soknegrensene.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar:

JA (23 for – 1 mot – 1 blank)

Refleksjonsprosessen viste at de fleste råd i Norge er fornøyd med dagens system med to organer. Det valgte menighetsråd får i denne ordningen konsentrere seg om Kirkelovens §9 der nærhet og lokal tilpasning er viktig. Andre oppgaver med krav om spesialkompetanse på ulike fagfelt som gravferdsforvaltning, kirkebyggforvaltning, personalavdeling, økonomiforvaltning m.m., kan overlates til fellesrådet.

I høringsvarene til NOU 2013:1, Det livssynsåpne samfunn, gir over 90% av de kirkelige instansene som har gjort seg opp en mening, uttrykk for at gravferdsforvaltningen også i fremtiden bør utøves av kirken. I vår fremtidige organisering av folkekirken må vi derfor sørge for at vi har organer som kan ivareta denne forvaltningen på en like god måte som i dag.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar: (22 for – 3 mot)

På kommunenivå etter at kommunereformen er vedtatt.

Alternativt i et fellesorgan for flere kommuner dersom kommunene ikke blir store nok til at en får robuste forvaltningsenheter.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar:

JA (23 for – 2 blank)

Menighetsrådet må sikres reell innflytelse på egen virksomhet både når det gjelder ansvar i den strategiske utvikling av menigheten, mulighet til å påvirke hvem som tilsettes der og økonomisk handlefrihet.

Ansvar for det menighetsbyggende arbeidet bør entydig legges til menighetsrådet. §14 i Kirkeloven sier at fellesrådet skal «utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen og fremme samarbeid mellom menighetsrådene». I en ny kirkeordning bør det presiseres hva som menes med denne formuleringen.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar:

JA (23 for – 2 mot)

Det er avgjørende at alle tjenestegrupper underlegges en samlende ledelse, men dette forutsetter at den daglige ledelse i soknet innehas av en person med tilstrekkelig kirkefaglig og ledelsesfaglig kompetanse, personlig egnethet og med en tydelig forpliktelse på kirkens oppdrag.

Det må presiseres at styrings- og ledelsesansvaret skal sikre kvaliteten og den faglige selvstendigheten til de vigslede tjenester og prestens særlige ansvar for forkynnelse og sakramentforvaltning. Ved konflikt mellom daglig leder og prest i spørsmål som har læremessige implikasjoner, må saken kunne løftes til biskopen.

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar: (21 for – 3 mot – 1 blank)

Soknene bør fortrinnsvis være store nok til at en kan ansette sin egen daglige leder. Hovedregelen bør være at dette er en annen enn presten. Den som er daglig leder må være ansvarlig overfor soknets organer.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar: (21 for – 2 mot – 2 blank)

Stilt overfor det faktum at kirkens oppdrag er stort og krevende og ressursene begrensete, trenger vi mer enn noen gang biskopen som

- en tydelig visjonsbærer for alle tilsatte, for frivillige så vel som for rådsmedlemmer
- en som kan tegne bilde av hva det vil si å være kirke i vår tid
- en som kan gi oss ny frimodighet, ny stolthet og ny energi i vårt kirkelige arbeid
- tradisjonsbærer – ved at han/hun selv forkynner et klart evangelium og ellers i sin tjeneste har et særlig ansvar for å ta vare på den apostoliske lære etter vår kirkes bekjennelse
- tilsynsmann – ved å rettlede og oppmuntre menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere, gi trøst og råd, lære og tale til rette
- strategisk leder som deltar i utviklingsarbeid og er med å peke ut retningen for kirkens liv i bispedømmet og i den nasjonale kirke
- ordinator – dvs at han/hun mottar ordinasjonsløftene fra prestene og vigslingsforpliktelsene for kateket, diakon og kantor, og overdrar oppgavene som uttrykk for kirkens kall til tjeneste. Biskopen skal se til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, og at også andre som er vigslet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte
- forvalter av enheten i kirken – ved å legge vinn på å fremme og bevare enheten
- et sterkt og tydelig bånd mellom det lokale, regionale, nasjonale og verdensvide nivå av kirken

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar: (21 for – 1 mot – 3 blank)

Vi mener biskopen fortsatt må sikres en sentral rolle i forbindelse med tilsettinger uten å være arbeidsgiver. Biskopen må også kunne øve en reell innflytelse på ledelsen av prestedtjenesten, gjennom et overordnet ansvar for etter- og videreutdanning, arbeidsveiledning og fagsamlinger.

Vi mener biskopens tilsyn må gjelde alle instanser i bispedømmet som har et arbeidsgiveransvar, - og at tilsynet omfatter alle stillingskategorier.

Biskopen ordinerer til prestedtjeneste og det er bare han/hun som kan gi en person presterettigheter. Tilsvarende må det være ordninger for varig eller midlertidig opphevelse av ordinasjonsfullmaktene og for tap av disse ved avskjed, oppsigelse eller suspensjon.

Biskopen gir kallsbrev/tjenestebrev ved tilsetting av vigslet person i kirkelig stilling, som bekreftelse på at vedkommende er vigslet og markering av biskopens tilsyn og menighetens ansvar for å ta imot den tilsatte som rett kalt tjener.

For å ivareta tilsynsansvaret kan biskopen ikke bare gi råd og rettledning, men også bindende pålegg vedrørende ansattes tjenesteutøvelse.

Forordning av gudstjenester er nært knyttet til biskopens tilsynsansvar med soknene. Det er biskopens ansvar å se til at de grunnleggende kirkelige tjenestene blir ivaretatt. Helt sentralt i denne sammenheng er gudstjenestene.

I tillegg ser vi det som selvsagt at biskopen fortsatt får et ansvar for å godkjenne lokale planer for diakoni, kirkemusikk, undervisning/trosopplæring og gudstjenesteliv.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar: (EV)

Som i dag.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar: (22 for – 3 mot)

Etter vårt syn er ikke bispedømmerådet som valgt, demokratisk organ en nødvendighet. Vi finner det likevel hensiktsmessig at rådet fortsetter. Jfr svar 4.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar: (21 for – 3 mot – 1 blank)

Jfr svar 4.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar: (18 for – 4 mot – 3 blank)

JA. Jfr svar på spørsmål 1.

- Vi mener at en ny kirkeordning må sikre at det etableres en ordning hvor kirkens omfattende tjenester i ord og gjerning videreføres under et *felles og helhetlig arbeidsgiveransvar med felles mål, felles strategi og felles forpliktelse* for alle tilsatte.
- Vi mener at det må opprettes et nytt fellesråd på nivå med en ny kommunestruktur, for ivaretagelse av arbeidsgiveransvar for ALLE tilsatte i kirken innenfor sitt område.
- Et av flere argumenter for at fellesrådet skal være arbeidsgiver, er at vi mener kommunen fortsatt skal finansiere de fleste av lokalkirkens tilsatte. Det vil være krevende å argumentere overfor kommunen at den skal finansiere stillinger i et nasjonalt rettssubjekt. Vi tror derfor det er en reell fare for at kommunens kirkelige engasjement vil bli svekket dersom arbeidsgiveransvaret skal ligge på bispedømmenivå.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar: (17 for- 3 mot – 5 blank)

Arbeidsgiveransvaret må ligge i det nye fellesrådet som opptrer på vegne av soknet som fortsatt må lovfestes som eget rettssubjektet.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar: (EV)

I svært liten grad. Dersom kommunereformen noen lokale steder ikke ender opp i kommunestørrelser som gir robuste nok fellesråd, bør det være mulig med samarbeid over flere kommuner (vertsfellesrådsmodell, prostimodell el.l.)

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre vigslede tjenester?

Svar: (23 for – 1 mot – 1 blank)

Særpreget ivaretas gjennom biskopens tilsyn og rolle forøvrig, jfr svar 12.

For alle vigslede tjenester gjelder det også at en må kunne hente faglig hjelp og støtte i et kompetansesenter som enten er plassert på bispedømmenivå eller nasjonalt.

For prestedtjenesten spesielt handler det om at prosten har det faglige lederansvaret for tjenesten i prostiet og en veilederfunksjon for andre funksjoner som omfatter forkynnelse og trosopplæring.

Prosten har det avgjørende ord i forhold til det pastorale lederskap i menighetene, - innen de (økonomiske) rammer som fellesrådet har fastsatt. Tjenesteordninger o.l. vil også være med på å sikre den enkeltes faglige selvstendighet og integritet.

Forøvrig er det grunn til å minne om at de fleste tilsatte i kirken *ikke* er vigslet. Disse må også ivaretas i en ny kirkeordning, jfr svar 16, første kulepunkt.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar: (EV)

Vi ønsker at Kirkemøtet i større grad må opptre som et organ som bringer inspirasjon, visjoner og fornyelse til hele vår kirke.

For øvrig ønsker vi en tilstrekkelig uavhengighet mellom Kirkemøte og bispedømmeråd. Kirkemøtet må ikke bli en bispedømmerådenes interesseorganisasjon, men representere og arbeide for helheten i den lokale kirkestruktur. Dette blir spesielt viktig når Kirkemøtet også skal fordele økonomiske ressurser.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar: (EV)

Kirkemøtet må kunne bestå både av representanter som er medlemmer i bispedømmerådet og representanter valgt på fritt grunnlag.

Det bør utredes nærmere hvordan en kan «rekruttere» til Kirkemøtet på en slik måte at møtet i større grad representerer helheten i den lokale, kirkelige struktur. Å sikre yngre deltakelse på møtet er også viktig. Samtidig må en ta hensyn til ønsket i demokratireformen om direkte val til Kirkemøtet.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Svar (EV)

Bispemøtet bør i noen større grad enn i dag være saksforbereder for Kirkemøtet i lære- og liturgisaker.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar: (24 for – 1 mot)

Biskopene bør organisatorisk ledes av preses. Både biskop m/stab og preses m/stab bør tjenstemessig være tilsatt av Kirkerådet. Biskopene må sammen komme frem til felles kjøreregler i prosedyrespørsmål, regelverk m.m., men teologisk sett må hver biskop ha full frihet.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar: (EV)

Kirkerådet bør ha representanter frå alle bispedømmer, og som i andre sammenhenger stå ansvarlig overfor Kirkemøtet.

Kirkerådet må dessutan kunne ha representanter som ikke er medlem av noe bispedømmeråd eller av Kirkemøtet, - dette for å sikre tilstrekkelig bred kompetanse.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar: (24 for – 1 mot)

Nei

Bispemøtet bør overta Lærenemdas ansvarsområde.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: (EV)

Som i dag

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: (EV)

Ungdomsdemokratiet og ungdommens stemmerett på Kirkemøtet må hjemles innenfor et nytt kirkelig regelverk.

Bergen 29.april 2015

Kjell Bertel Nyland (kirkeverge)